

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

c. xxxviii. De speculariis: & q[uod] maligni spiritus interdum futura p[re]noscunt: & subtilitate nature: longa experientia temporis/ & reuelatio[n]e superiorum potestatum/ & q[uod] sepe decipiunt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

De speculariis: & q̄ maligni spiritus interdū futura prenoscent
& subtilitate nature & longa experientia temporis & reuelatio-
ne superiorū potestati. & q̄ sepe decipiunt aut decipiētes aut de-
cepti: & q̄ specularios mala idubitata sequunt. Ca. XXVIII.

Ruſtra ſibi ſpecularii blandiuntur q̄ nihil immolant
nulli nocēt ſepi⁹ profunt dū furta detegunt maleficiis
purgāt orbem: & ſolam vtilē aut neceſſariā appetunt
veritatem. Nō ſic impii nō ſic. Qui nō colligit inquit
mecū diſpergit: & qui nō eſt mecū contra me eſt. Dum hec domi-
no prohibente exercent impii: quid aliud faciunt q̄ calcaneū eri-
gere aduerſus prohibentem? Certe nimis eſt quod immolat qui
eiecto ſpiritu ſancto: idolatrie mētē pſtuit. Nimum eſt quod
immolat: qui pollutas aures demoniorū ſollicitat voce domino
conſecrata. Nimum eſt quod immolat qui motum corporis ac-
comodat ad deteſtabile ſacrilegium peragendū. Quid retinuit
creatori qui mētē/linguam/corpus/demonibus obtulit? An
non veritati fecit iniuriam qui integritatem eius in tāta corru-
ptione queſiuit? Plane nemo in talib⁹ per ignorantiam excuſa-
tur. Omnes em̄ in comune ſciunt aut ſcire debēt/hanc ignominia
fidei anathematis opprobrio condemnatam. Non utiq̄ hic ſa-
cramēto miles excipitur: pupill⁹ etate: mulier infirmitate ſex⁹:
ruſtic⁹ munere agricultare: qua publice vtilitati inuigilat. Licet
enim in diſpendiis rerū ſubueniatur eis per ignorantia iuris: in
ſubuerſione tamen fidei nullū ab ignorantia remedium eſt/ob-
tinente eo vt qui ignorat ignoretur: & inſipies in culpa/erudia-
tur in pena: et ſapienter puniet qui nolunt intelligere vt bñ age-
ret. Quis em̄ potuit diſcere/vt ſine labore a tāto labore ceſſaret
dū illud laborioſe addiſceret/vt laborioſe et peſtilenter erraret?
Non poteſt in fide ſine labore quieſcere q̄ potēs eſt ſollicitudine
mētis & exercitio corporis a fide deniare? Qui em̄ his nugis
obſequit fidem negauit: et infideli deterior eſt. Et licet verbis
deum cōfiteatur: ei peruerſis operibus cōtradicit. Nec facilius ē
hominem hmōi eſſe fidelem q̄ iudicem incorrupt⁹ qui diligit
mūera: & ſequit retributiones. ¶ Ceterū quod ſimpliciorū ani-
mos mouet ſcilicet per huiusmodi conſultationem abſcondita
futurorum manifeſtari non poſſe niſi per manum eius in cuius
potestate ſunt tempora et momenta: nodum non ingerit que-
ſtionis. Licet enim futurorum ſit vnus arbiter: q̄ et deus & do-
minus omnium eſt: tamen ex ſignis interdum hominibus in-
noteſcūt. Quid ergo mirum ſi ea quandoq̄ prenoſcant q̄ & ſub-

ps. i.
Luc. xi.

vt. l. si emanci-
pata. l. d. iur.
et fac. igno. et
ibi per totum
titulū. l. r. ff.
ps. xxxv.

tilitate nature vigent: & experientia temporis longiore & reuelatione superiorum potestatum de plurimis admonentur. Si ergo spiritus/corporis mole grauati: quos luteum carnis retardat indumētum/quorum acumen/turbati sensus corruptio hebetat: ex precedentibus aut quarumcūq; rerum iudiciis que sūt ventura coniciunt/qd prohibet spiritus ab omni nexu corporis absolutos: quos noxia moles nō tardat: rerum iminentium: aut in plurima tempora succedentiū premetiri euentū. Sed qui fere pridie natus est: post dies pauculos decessurus: medio tempore ex similibus similia colligit: & de causis sibi iterim notis ratio cinatur in posterum nonne hoc facilius potest non modo antiquus/sed inueteratus dierum: qui ab iniitio cōditus est plenus sapientia: & perfectione decorus. Quis adeo ebes est: & tarditatis egregie qui tanto temporis tractu pro parte ad ea conicienda que futura sunt non assurgat. ¶ Preterea propitiae potestates: que charitatis cultu: deuotione obediēdi domino assidue famulantur: eis quidem possunt & interdum creduntur occulta reuelare. Nec tamen statim verum est quod reprobi sentiunt: aut predicant: sed quandoq; quod suspicantur aut timent: vt videantur conscii secretorum properant nunciare. Quale est quod domino nascituro in templis egypti desolationē eorum & discessū suū demones templorū presides predicebant. Vnde illud apud trimegistum: de exterminio religionis idolatrie. Egypte iquit egypte erit cum religionis tue sole supererunt fabule. Et sepe quod ex necessitate faciunt: & coacti se sponte facere simulant quasi hominibus indignantes quibus se fingunt infensos. Sepe etiam mētuntur aut decipientes aut decepti. Sed licet vera dū taxat enunciet: nihilominus aut compescendi sunt aut fugiēdi. Vnde in deuteronomio. Si surrexerit in medio tui ppheta: aut quis dixerit se somniū vidisse & predixerit signū atq; portētū & venerit quod locutus est et dixerit tibi eamus & sequamur deos alienos quos ignoras: & seruiamus eis: nō audias verba prophete: aut somniatoris: quia temptat vos dominus deus vester: vt palam fiat vtrum diligatis eum an non. Vnde plane intelligitur: quia & si contingant que a diuinatibus non s̄m deum dicantur: non sic accipienda sunt vt fiant que precipiuntur ab eis aut colantur que colūtur ab eis. Sed nec apostolus in actibus apostolorum imundo spiritui pepercit: quia in muliere vētriloqua apostolis & predicationi eorum testimonium perhibuit veritatis. ¶ Nihil vero aduersus pestem istam salubrius est: q̄ si quis

Ezechielis.
xxvij.

Demonēs predicauerūt aduentū christi.

huiusmodi vanitati omnino aurem subtrahat. Gratias ago deo qui mihi etiam in teneriori etate aduersus has maligni hostis infidias beneplaciti sui scutum apposuit. Dum enim puer ut psalmos addiscerem sacerdoti traditus essem: qui forte specularia magicam exercebat: contigit ut me & paulo grandiusculum puerum premissis quibusdam maleficiis pro pedibus suis sedentes ad specularie sacrilegiis applicaret: ut in unguibus sacro nescio oleo aut crismate delibutis: vel in exterso & leuigato corpore peluis: quod querebat nostro manifestare indicio. Cum itaque predictis nominibus que ipso horrore licet puerulus essem demonum videbantur: & premissis adiurationibus quas deo auctore nescio socius meus se nescio quas imagines tenues tamen & nubilosas videre indicasset: ego quidem ad illud ita cecus extiti ut nihil mihi appareret nisi ungues & peluis & cetera que antea noueram. Exinde ergo ad huiusmodi inutilis iudicatus sum: & quasi qui sacrilegia hec impedire ne ad talia accederem condemnatus. Et quoties rem hanc exercere decreuerant: ego quasi totius diuinationis impedimentum arcebar. Sic mihi in ea etate propiciatus est dominus. Cum vero paululum processissem: flagitium hoc magis & magis exhorui: & eo fortius confirmatus est horror meus: quod cum multos tunc nouerim / omnes antequam deficerent / aut defectu nature / aut manu hostili beneficio luminis orbatos vidi: ut cetera incommoda taceam quibus in conspectu meo a domino / aut prostrati aut perturbati sunt: exceptis duobus: sacerdote videlicet quem premissi: & dyacono quodam qui speculariorum videntes plagam effugerunt / alter ad sinum canonice: alter ad portum cellule cluniacensis sacris vestibus insigniti. Eosdem tamen pre ceteris in congregationibus suis aduersa plurima postmodum perpeffos esse misertus sum. Sane si ad expugnandum hunc errorem concursus rationum & catholice matris ecclesie auctoritas non suppeteret: vel exempla malorum cum sufficiunt extirpare. Sicut autem nemo potest bibere calicem dei & calicem demoniorum: aut duobus dominis seruire deo & mammoni: sic gratiam dei & huius malicie exercitium nullus assequitur. Sed ecce quasi punctim & quasi subula sententiam prosequor fidei: & morum inimicam cum eam cesim spiritus mucrone / capulotenus transuerberare sufficiam. Feriatur ergo semel in manu forti: & brachio illius qui ad submersionem egyptiorum diuisit mare rubrum in diuisiones / & secundo opus non erit. Non est enim qui de manu illius possit eruere? Educat igitur

i. Corin. x.

Lucc. xvi.

Exodi. ix.

ps. cxxxv.

Job. x.

Ad Hebre. x.

Deutero. xviii

gladium moyses & prosternat egyptias abominationes: & abscōdat eas ne appareāt in p̄spectu fidelium in sabulo sterilitatis sue. Loquatur verbum / sentētiā proferat in condemnationē errorum: quos diutius a domo tua abigere perauim⁹. ¶ Verbum siquidē gladius est bis acutus: viu⁹ & efficax penetrabilior omni gladio ancipiti / pertingens vsq; ad diuisionē anime & spiritus: cōpagū quoq; & medullarū / discretor etiam cogitationū. Insensatus est qui hoc gladio imminente non timet. Et ecce in facie ecclesie in cōspectu omniū imminet. Deniq; & in omnes dirigitur. Inquit enī. Quando ingressus fueris terram quā dominus deus tuus dabit tibi: caue ne imitari velis abominationes illarum gentiū ne inueniatur in te qui lustret filiū suum aut filiā suam ducens per ignem / aut qui ariolos sciscitetur: & obseruet somnia atq; auguria: ne sit maleficus: ne incātator / ne phitones consulat et diuinos / & querat a mortuis veritatē. Omnia enim hec abominatur dominus: & propter huiuscemodi scelera delebit eos in introitu tuo / perfect⁹ eris & absq; macula cū domino deo tuo. Gentes iste quarum possidebitis terrā / augures & diuinos audiunt. Tu autem a dño deo tuo aliter institutus es. Quis ergo dubitet hec criminalia & non modo languorē sed fidei exterminiuū esse: quod tanta diligētia ppheticus immo spiritus sancti sermo eraditur. Abominationes sunt dicēte domino: & homo se supra hominē fieri opinatur cū istorum asscut⁹ est diciplinam: propter huiuscemodi scelera delete sunt gentes & humana temeritas se in his multiplicari confidit.

¶ De phisicis theoreticis & practicis. Capitulu. XXIX.

Phisica qd ē

Licet tamen vt de futuris aliquis cōsulatur ita quidem si aut spiritu polleat prophētie: aut ex naturalib⁹ signis quid in corporibus animalium eueniat: phisica docente cognouit: Aut si qualitatem temporis imminentis experimentorū iudiciis colligit: dū tamen his posterioribus nequaquam quis ita aurē accōmodet: vt fidei aut religioni preiudicet. Sed nec primi audiēdi sūt nisi in eo quod loquūtur a domino qđ nūq; religionē ipugnat: quia verū nequit esse vero contrariū: nec bonum bono. ¶ At phisici dum nature nimiū auctoritatis attribuūt: in auctorē nature aduersando fidei plerūq; impingunt. Non enim omnes errores arguo: licet plurimos audierim de anima / de virtutibus & operibus eius: de augmento corporis & diminutione / de resurrectione eiusdem / & creatione rerum / aliter q̄ fides habeat disputantes. De ipso quoq; deo interdum